

2. synodálna téma

Počúvanie

Prvým krokom na ceste spoločného kráčania životom je počúvanie. Práve na počúvanie sa zameriava druhá synodálna téma. Prečo? Lebo nám umožňuje poznať toho, s kým kráčame. Vieme, že je potrebné rozlišovať medzi poznaním vecí a poznaním osôb. Poznanie vecí si spravidla vyžaduje zmyslami alebo empiricky overiteľné fakty, avšak bránou poznania osôb, teda aj Boha, je láska. Marko Rupnik v jednej svojej publikácii opisuje skúsenosť z vyučovania náboženstva na gymnáziu. Študentom ukázal fotku dievčaťa a opýtal sa, ako sa podľa nich dievča cíti. Odpovede sa odlišovali a vo vzniknutej diskusii každý hľadal argumenty z pozorovania výrazu tváre dievčaťa na fotografii, aby podporil svoje tvrdenie. Zhodnúť sa však nedokázali. Napokon jeden zo študentov vyhlásil: „Ak sa chceme naozaj dozvedieť, ako sa cíti, musíme sa jej na to spýtať.“ Je to tak, všetky analýzy sú iba čiastočné a povrchné, ak sa neberie do úvahy samotné dievča a nevstúpime s ňou do vzájomnej komunikácie. Následne sa študentov spýtal, či sú si istí, že im dievča svoje pocity povie. V triede zaznela všeobecná zhoda, že nie a niekto dodal: „Pravdepodobnosť toho, či sa dievča podelí o svoje vnútorné pocity, závisí od priateľstva s ňou.“ (Por. RUPNIK, M. *Dire l'uomo I. Persona, cultura della Pasqua*, Roma, 2001, s. 138.) V láske sa osoba odovzdáva, a preto ju môže skutočne poznať iba niekto, kto ju naozaj miluje. To si však vyžaduje počúvať nielen sluchom, ale predovšetkým srdcom. Apoštol Pavol pripomína: „Blízko teba je slovo, v tvojich ústach a v tvojom srdci...“ (Rim 10, 8.) Aby však mohlo byť v našich ústach, musí byť najskôr v našom srdci. Aj Mária po návšteve pastierov v Betleheme zachovávala všetky slová vo svojom srdci a premýšľala o nich. (Por. Lk 2, 19.)

Podobne môžeme uvažovať o Bohu, lebo on nie je žiaden abstraktný princíp, ale osoba, dokonca tri... Preto ani hlavným princípom poznania Boha nie sú nazhromaždené fakty, ale láska. „Každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha.“ (1Jn 4, 7.)

Osoby môžeme skutočne poznať, iba ak vstupujeme do vzájomnej komunikácie, ktorej podstatnou súčasťou je počúvanie srdcom. Počúvanie Boha a počúvanie ľudí. To si však vyžaduje lásku, teda otvorené srdce, otvorenú myseľ a postoj bez predsudkov.

Mať čas pre toho druhého

Inšpiratívny a pre dnešnú dobu veľmi výstižný je príbeh Mojžiša, ktorý sa stretáva s Bohom na Sinaji. Rozpráva sa s ním z tváre do tváre, ako keď sa niekto rozpráva so svojím priateľom. No predovšetkým tam zostáva 40 dní. (Por. Ex 19, 16-20; 33, 1-3a; 34, 27-35.) Pre počúvanie Boha, ale aj človeka je potrebné vytvoriť si priestor, stíšiť sa, upokojiť srdce, mať čas. Tlak vonkajších okolností a výkonová choroba neraz ovplyvňuje aj naše počúvanie. Paradoxne to môže byť aj pri posvätných veciach. Napríklad blížiaci sa čas sv. omše môže neraz vytvárať tlak počas vysluhovania sviatosti zmierenia... Dôležité je hľadať príležitosti, pri ktorých tí druhí vedia, že mám priestor, aby som ich počúval.

Upratať si vo svojich predsudkoch

Predsudky poznáme racionálne a emocionálne. Napríklad mám čosi naštudované, nejakú múdrosť, tak o čo sa ten druhý pokúša... už som si čosi v živote preskákaval, tak čo si tu ten mladík

v puberte dokazuje. Alebo mám s tým druhým už nejakú skúsenosť a viem aký je..., najskôr nech sa dá do poriadku, začne chodiť do kostola, pristupovať k sviatostiam, a potom sa môžeme rozprávať... Otvorená myseľ však ide za hranicu racionality a emocionality. Dotýka sa schopnosti chcieť vidieť viac. Nepotrebuje súdiť a vybiť sa na nepodstatných veciach, ale chce počúvať a pochopiť, čo hovorí srdce toho druhého. No to si žiada kenózu, darovanie sa... Preto je otvorené srdce a otvorená myseľ aj otázkou duchovného života, teda toho, nakoľko mi viera, ktorú žijem otvára myseľ a srdce a naopak nakoľko ho blokuje a robí úzkopsím. Mali by sme si upratať vo svojich predsudkoch, nepravdy, ktoré mám v sebe o tom druhom a zamerať sa na pravdy, ktoré mi o ňom hovorí Boh.

Otázky k dialógu

- Mám čas pre ostatných?
- Pre koho si vytvorím priestor a pre koho nie?
- Aké sú obmedzenia našej schopnosti počúvať najmä tých, ktorí majú iné názory?
- Dokážeme identifikovať predsudky a stereotypy, ktoré nám bránia v počúvaní?
- Ako si robíme poriadok v predsudkoch? Ako sa bránime ich vytváraniu?

Poznámka

Uvedený text druhej synodálnej téme „Počúvanie“ má poslúžiť ako inšpirácia. Opäť sme sa pokúsili priblížiť myšlienky, ktoré nás pri tejto téme oslovili. Dúfame, že Vám pomôžu, no buďte slobodní a nechajte sa predovšetkým viesť Božím Duchom.

Vo Vademéku, ale aj na našej diecéznej internetovej stránke nájdete všetky tématické oblasti k synodálnemu dialógu. Pri každej z nich sú uvedené otázky. Pokojne sa nimi nechajte inšpirovať, ak by ste chceli rozšíriť alebo upraviť okruh tu uvedených otázok.